

Tredje lördagen i november

Ännu en mysig lördagseftermiddag i Båtsmanshuset, nu med besök av Lennart Dickens som berättade om Jonssons Gelbgjuteri. Och det blev härligt trång när närmare 40 medlemmar kom in i stugvärmens. Som inledning bjöds det på kaffe och bröd. Sorlet steg i det gamla huset och förväntningarna på eftermiddagens hedersgäst var stora.

Jonssons Gelbgjuteri är ett av Skaras äldsta företag. Det startades av Karl Jonsson och låg från början på Skolgatan. Verksamheten bestod då främst av gördelmakeri, man tillverkade knappar och spännen och köpare var militärer på regementena ute i Axvall.

1903 övertog sonen Erik Jonsson verksamheten och företaget flyttades till Filipsdalsgatan. Den renodlades till gelbgjuteri, alltså att gjuta gul metall såsom mässing och malm, alltså legeringar av koppar och zink. Företaget från Skara nådde stora framgångar och är rikt representerade både i kyrkor och flera kungliga slott.

Lennart anställdes i företaget 1961. Då fanns det 18 – 20 anställda i verksamheten som blomstrade. Lennart fick tidigt följa med på resor runt om i Sverige. Det handlade om att räkna på renoveringsarbeten, att plocka ner ljuskronor som skulle restaureras och uppmontering av nya verk. De församlade i Båtsmanshuset fick höra många, både dråpliga och spännande berättelser från den tiden. Det handlade om möten med både präster, arkitekter samt en och annan kronprins.

Framgångssagan tog slut 1980 då Jonssons Gelbgjuteri försattes i konkurs och då övertogs av ett annat gammalt Skaraföretag, Grönlunds. Efter fem år, 1985 gavs så Lennart Dickens möjlighet att överta företaget som fick en pånyttfödelse. Arbetet fortsatte fram till 2014 då företaget lades ned eftersom det inte fanns någon köpare som hade tillräckliga ekonomiska resurser.

Även om företaget inte finns kvar, så finns fortfarande deras produkter det. Både i slott och koja. Lennart lyfter fram några spektakulära exempel. I Hasslösa kyrka finns en ovanligt stor ljuskrona. Man hittade ett praktverk i en städskrubba i Norra Björke kyrka som kunde återfå sin forna glans istället för att hamna på tippen. Ett mästerligt slaget dopfat av Bertil Lindström finns att skåda i Vänersborgs kyrka. Företaget har levererat tio ljuskronor till Uppsala domkyrka. Och ett flertal till Stockholms slott. I många hem, både i Skara och annorstädes, finns det mässingsbrickor och ljusstakar.

Lennart avslutade med att visa upp några av alla de produkter som tillverkats under åren. Han berättade också att några av dem fortfarande finns att köpa. Äldermannen tackade Lennart för hans levande berättelser.

Lördagseftermiddagarna i november handlar om gamla Skaraföretag. Vill man ta del av ännu mera berättelser om dem, finns det artiklar publicerade i "PrismaVG". Artikeln om Jonssons Gelbgjuteri hittar Du här: <https://prismavg.se/exhibits/show/gelbgjuteriet-i-skara>

Det var trångt om saligheten i det trivsamma huset. Foto Erik Sånnek.

Lennart Dickens håller upp en av de ljusstakar som gjutits på Jonssons Gelbjuteri. Foto Tommy Kroon.

En bild som visar många av de produkter som tillverkats på företaget. Foto Tommy Kroon.